

ÉSZAK-FOK, TITOK, IDEGENSÉG, MŰVIRÁG

2025. JÚNIUS 08.

DERCSÉNYI DÁVID
(<https://jozsefvarosujsg.hu/author/dercsenyi-david/>)

(<https://jozsefvarosujsg.hu/author/dercsenyi-david/>)

Nagy zúr kis Kínában

Illetve nem is olyan nagy. Hogyan érezhetjük magunkat kívülállónak egy egyedülálló kereskedelmi negyedben, a józsefvárosi szupermasszív fekete lyukban, a művirágok mekkájában, az áruszállító tuktukok kánaánjában? Önismereti séta az időtől pácolt Kőbányai úti piacon az OFF-Biennále jóvoltából.

Mint egy elefánt a nappaliban, egy fekete lyuk a város közepén, a Kőbányai úti (közkeletűen még hozzáteendő: kínai) piac igazi tabu, amiről sokan sokfélét hallottak, de bemenni kevesebben szoktak. Most erre remek alkalom nyílt a kortárs művészeti OFF-Biennále keretein belül: a *Sanghaj utca* című hangséta épp itt zajlik.

A nyugtalanság versei

Május 8. és június 15. között Budapest különböző helyszínein és több európai városban – Bécsben, Amszterdamban, Oldenburgban és Limerickben – is lesznek OFF-Biennále események. Az OFF évről évre erősíti a hazai független művészeti szcénát és hozzájárul a társadalmi, politikai és környezeti kérdésekről szóló nyilvános diskurzushoz. Az eseménynek a Józsefváros Újság hivatalos médiapartnere.

V... Józsefváros Újság

1

De mi is az a hangséta? Nem egy megszokott, ma divatos tematikus séta, amikor egy vezető egy csapat érdeklődőnek egy bizonyos időben elmond egy ismeretterjesztő, pl. várostörténeti előadást (az ilyen sétákat szervező Imagine Budapesttel több podcastban és cikkben is dolgoztunk közösen (<https://jozsefvarosujsag.hu/?s=%22imagine+budapest%22>)), hanem itt leginkább egyedül, egy fül-avagy fejhallgatóval hallgatjuk az alkotók (a performanszművész duó Melykó Richárd és Illés Haibo, a multimédiaművész Móró Zsófia és a dokumentumfilm-rendezőfilm Paczolay Zsófia) által felvett három húszperces hanganyagot, amelyekben azért sok szó esik a kínai, ázsiai közösségről, a piac történetéről. De a lényeg inkább

a saját helyzetünk.

Mármint a helyzetünk a piacon: kerületi lakosként furcsa átélni a kívülállóság érzését, azt, hogy vendégek vagyunk egy hatalmas gazdasági üzemben. A séta elején (egy bizonyos pontra kell elmennünk a Kőbányai úton, ez az egyetlen kezdő feladatunk) a bevezetőben kapunk egy kis gyakorlati útmutatót is, hogy miként viselkedjünk – ne bámuljunk bántóan senkire, ne zavarjuk a munkát, figyeljük, hogy itt járművek közlekednek, azaz ne üttessük el magunkat.

És tényleg, a hatalmas piacon járva-kelve egyrészt valóban meg-megnézik a fülhallgatóval bóklászó sétálót, vajon mit akarhat itt? (Ez a piac inkább nagykereskedés, kevesebb helyen lehet kiskereskedelmi módon vásárolni.) Elhangzik az egyik hanganyagban, hogy a hatósági ellenőrök érkezését külön csengőhang jelzi a kereskedőknek, ez egy jól működő ökoszisztéma. Persze esetemben kicsit az is

súlyosbít helyzetünkön,

hogy fotóssal érkezem, és egy kamera látványa már gyanút és óvatosságot ébreszt – még ha Rudi kellő gyakorlattal és diszkrécióval készíti is a fotókat. Egy-egy ajtót behajtanak, miután észrevesznek minket, de ennyi, nincs konfliktus.

Pedig az árusok nem tudnak a hangsétáról, ez nem az itteni közösség direkt bevonásával létrejövő projekt, ahogy az egyik szervező munkatárs, Farkas Benedek később elmondja nekem. Ugyanis nem nagyon lehet tudni, kivel lehetne leegyeztetni a dolgot, és nyelvi gátak is vannak. „Inkább a belesimulásra törekedtünk.” A három húszperces hanganyag jól lép

kölcsönhatásba velem és a piaccal, kicsit ki is emel, bele is rak egyszerre a környezetbe. Nem turista vagyok, és nem is a művészetnek fenntartott intézményekben fogyasztom a kultúrát – ez is volt a cél, ahogy megtudom Benedektől: kilépni közterekre, odavinni a művészetet a mindennapi terekbe.

Maga a piac pedig remek (annak működik persze leginkább ez a projekt, aki még nem tette itt tiszteletét, mint pl. én). Mindent lehet kapni a szaniterárutól a műanyag zacskóig, és ez csak a publikus választék (erről is van szó a hanganyagokban). A volt Ganz-területen megállt az idő, azaz nagyon is látszik annak múlása: remekül öregednek az ipari épületek, amelyekre és amelyek közé gombaként nőnek bele kereskedelmi egységek. A föld göcsörtös, a több réteg töredezett burkolat mellett megszakadó sínek, vas csatornavezetékek inkább egy idős ember bőréhez teszi hasonlóvá a felszínt, amin járok.

Gyrost majszoló emberek a Szerelem büfében, egy tuktukszerű motoros teherszállítón ülő férfi valami narancssárga száraz, szálas dolgot fogyaszt (fogalmam sincs, mi lehet az), egy ipari kémény tövében már gyakorlatilag vele egygyé vált lakókocsi áll. Orromat megcsapja a termékek friss gumi-műanyag szaga. Ó, a termékek: plüss lények, játékok, vízpisztolyok, gyorskaja ramen, és

végtelen mennyiségű művirág

– Ázsia terméklenyomata. És persze az emberek, mindenféle arc bolyong nagyon is céltudatosan az épületek közti, nem hivatalos elnevezésű utakon, mint a címadó Sanghaj, Vietnámi, Kínai, Peking stb. utca, amelyek ki is vannak táblázva.

Vannak félhomályos terek, 50 centi széles átjárók, remek filmet lehetne itt forgatni, ha ez nem zavarna annyi érdeket.

Farkas Benedek a Useless Galeri kurátor duóhoz csatlakozott be, mint kurátorasszisztens az OFF-biennálés hangszéta apropóján. A Useless Galerit 2021-ben Petrányi Luca és Solymár Fanni azzal a céllal hozta létre, hogy kivigyék a művészetet a kortárs művészet megszokott tereiből és intézményeiből és új helyzetbe hozzák a befogadókat és a művészeket. Ilyen a 2023-ban induló és idén is megrendezésre kerülő Spicy Dreams (https://www.facebook.com/events/1349299879057860/?_rdr) projekt is, amelyben a Népszínház utcai éttermek, üzletek közreműködésével egy hétvégére 1-1 kortárs alkotó művei bekerülnek ezekre a helyekre, igyekeztén reflektálni az utca sokszínűségére. De volt már művészeti projekt elhagyatott bányában, üresen álló gyárban, telefonközpontban is. A cél leküzdeni a „küszöbfélelmet”, ami egy kulturális intézménybe való belépéstől való félelmet jelenthet sokaknak.

Farkas Benedek és Dercsényi Dávid

A kurátorok, Luca és Fanni már régóta szerettek volna ezen a helyszínen is csinálni valamit, az OFF-Biennále felkérése után kezdték kidolgozni a piaci projektet. A hangséta új formátum volt nekik és a felkért művészeknek is, de mindenki megtalálta a saját útját ehhez a műfajhoz, és így eltérő jellegű hangműalkotások is születtek, mindenki a karakteréhez illőt csinált.

Elég nagy a különbség az élményben azok között, akik ismerik a piacot, és akik nem, árulja el Benedek a visszajelzések alapján. Izgalmas, érzelmi kapcsolat alakul ki a látogatókban, és pár előítélet is lebomlik a saját intuíción alapján kialakuló útvonalon lejárt séta végére. Ami dilemmaként felvetődött, az a sétáló pozíciója: látványosságként bámészkodik a közösség élet-és munkaterében? Benedek szerint a fülben láthatatlanul szóló hanganyag a beolvadást segíti – nekem ez még mindig kérdés, de a bámészkodás kockázatmentessége valóban nincs meg, furcsa szerepben jön-megy ennek a műalkotásnak a fogyasztója.

Aki szeretne ezek után egyet sétálni, az a projekthez szükséges hanganyagot június 14-ig letöltheti vagy Soundcloudon hallgathatja (itt találhatóak meg (<https://offbiennale2025.hu/kiallitas/sanghaj-utca-harom-seta-a-jozsefvarosi-piacon/>)). A piac hétfőtől péntekig 7:00–18:00, szombatusvására nap 7:30–17:00 között van nyitva, ekkor bármikor be lehet menni.

És vétek kihagyni a vietnámi Tigris kávézóban a sós kávé.